

INFORMACIJA

O STANJU U POLJOPRIVREDI NA PODRUČJU PRIJESTONICE CETINJE ZA 2020.GODINU

Rejon krša kome pripada područje opštine Cetinje, veoma je oskudno obradivim zemljištem, koje se nalazi uglavnom u kraškim poljima, vrtačama i uvalama, što zajedno za izraženom bezvodnošću ograničava biljnu proizvodnju na proizvodnju malih količina proizvoda, prije svega za ličnu upotrebu. Takođe, usitnjenost posjeda i skromna opremljenost u mehanizaciji, relativno niska produktivnost rada, nepovoljna starosna stuktura proizvođača , kao i velika udaljenost od gradskog područja, predstavljaju ograničavajući faktor u razvoju poljoprivredne proizvodnje.

Usitnjena gazdinstva sa malim obimom proizvodnje, sa niskom upotrebom pesticida i mehanizacije ne mogu biti tržišno konkurentni, osim ukoliko njihovi proizvodi nemaju dodatnu vrijednost na kvalitetu proizvoda što se može postići organskim načinom proizvodnje i plasmanom ekoloških prihvatljivih proizvoda.

S druge strane razvoj poljoprivredne djelatnosti karakteriše: rastuća proizvodnja suhomesnatih proizvoda, savremeni objekti u prerađivačkoj industriji, razvoj vinogradarstva i opremanje vinarija, razvoj pčelarstva, dobri preduslovi za razvoj organske proizvodnje (prisustvo dva nacionalna parka i nezagađeno i neizraubovano zemljište), bogati biodiverzitet sa klimom pogodnom za uzgoj različitih kultura voća i povrća, vinove loze i medonosnog bilja, kao i mogućnost uzgoja životinja na prirodnim pašnjacima i livadama.

Biljna proizvodnja (vinogradarstvo, povrtarstvo i voćarstvo) organizuje se na relativno oskudnim površinama, koje su često nepristupačne za mehanizovanu obradu.

Vinogradarstvo je jedna od, značajnijih i perspektivnijih poljoprivrednih grana naše opštine. U basenu Skadarskog jezera postoje agrogeološki uslovi kao i zemljišni potencijali za zasnivanje komercijalne proizvodnje i uzgoj vinove loze. Uzgajaju se uglavnom autohtone vinske sorte Vranac i Kratošija, za proizvodnju vina. Površine pod vinogradima povećavaju se u kontinuitetu, a uporedo vrši se modernizacija primarne proizvodnje i proces prerade.

Uzgoj povrtarskih kultura nije na zadovoljavajućem nivou. Proizvode se male količine uglavnom za ličnu upotrebu.

Zastuljenost voćaka je simbolična, i na okućnicama poljoprivrednih gazdinstava se gaje kontinentalne vrste voća.

Stočastvo je zasnovano na maksimalnom korišćenju planinskih pašnjaka i livada, pa stoga dominira uzgoj preživara (goveda, ovaca i koza), dok je uzgoj svinja i živine slabo razvijen.

Od dobijenog mlijeka preživara, dio se preradi na porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu u mliječne proizvode - uglavnom sireve, koji se proizvode na tradicionalan način. Ovako proizvedeni sirevi osim za sopstvene potrebe, plasiraju se na pijacama.

Gajenje pčela, proizvodnja meda kao i drugih pčelinjih proizvoda je veoma unosno zanimanje, pogotovu ako se ima u vidu bogatstvo florističkog sasatava i pčelinje paše na teritoriji naše opštine. Pčelari su dobro organizovani kroz Pčelarsko društvo Cetinje, koje broji 110 registrovanih pčelara. Procjenjuje se da na teritoriji naše opštine ima oko 4.000 košnica sa pčelinjim zajednicama. Prinosi meda po jednoj košnici zavise, osim od klimatskih i drugih prirodnih uslova za lučenje nektara, i od vrste

pčelarenja (stacionarnog ili selećeg). Svakako ove godine prinos meda po košnici nije bio na zadovoljavajućem nivou.

Kroz Program poljoprivrede i ruralnog područja u okviru IPARD 2014-2020.god. uložena su značajna sredstva u izgradnju savremenih objekata i nabavku opreme, u prehrambeno prerađivačkom sektoru. Uspostavljeni su ili reaktivirani brojni pogoni za preradu ili doradu poljoprivrednih proizvoda animalnog porijekla. Tradicionalna proizvodnja pršute od pretežno uvezanog svinjskog mesa je veoma važan dio crnogorskog sektora za preradu mesa.

Na gazdinstvima koja su registrovana u Upravi za bezbjednost hrane , veterinu i fitosanitarne poslove u zadnje 3 godine uzgaja se:

Godina	Broj goveda	Broj ovaca	Broj koza	Broj svinja
2018	1332	3168	1658	283
2019	1064	3704	2646	1157
2020	1188	2002	1953	576

Broj grla varira po godinama što je izraženije kod sitne stoke. Podaci za 2020.godinu o broju ovaca, koza i svinja su dati na osnovu godišnjeg popisa za tekuću godinu.

U registru koji se vodi kod Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove upisana su:

-21 objekat za preradu mesa

-1 klanica i prerada mesa

-5 objekata za preradu mlijeka

-4 objekta za narezivanje i pakovanje

-2 skladišta

-1 objekat za preradu ribe

-5 objekata u poslovanju hranom neživotinjskog porijekla od čega: 1 objekat za proizvodnju vode; 3 objekta za proizvodnju vina i 1 objekat za proizvodnju alkoholnih pića.

-7 objekata na gazdinstvima, na kojima se vrši proizvodnja mlijeka i sira.U Vinogradarsku datoteku upisano je 5 proizvođača grožđa, a u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića 2 proizvođača.

PODRŠKA MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

- - Za razvojne premije u stočarstvu za goveda, ovce i koze i organizovani tov junadi, bikova i volova isplaćeno je ukupno 39.903,20 euraza 61 korisnika;
- - Po programu unapređivanja stočarstva u 2020.godini za steone junice, licencirane bikove, pastuve i suprasne nazimice i krmače ukupno je isplaćena podrška od 3.670,00 eura, za 27 proizvođača;

- - Za 8 mjeseci u 2020. godini otkupljeno je ukupno 335.850 litara mlijeka, a podrška je iznosila 31.742,85 eura;
- - Za mjeru podrške preradi mlijeka na gazdinstvu u prvoj polovini 2020. godine isplaćeno je ukupno 4.641,00 eura za ukupno 8 korisnika;
- - Mjerom direktnih plaćanja u biljnoj proizvodnji u opštini Cetinje podržan je jedan korisnik za površine pod ratarstvom, krmnim i povrtarskim kulturama u iznosu od 110,00 eura i dva korisnika za površine pod višegodišnjim zasadima u iznosu od 1.197,30 eura;
- - Kroz mjeru podrške organskoj proizvodnji isplaćen je jedan proizvođač u iznosu od 1.294,65 eura;
- - Po osnovu Programa za unapređivanja pčelarstva, pčelari su podržani u iznosu od 5.518,60 eura;
- - Za mjeru podrške za nabavku mehanizacije isplaćeno je 6.179,14 eura za 5 korisnika;
- - Za mjeru podrške investicijama za izgradnju bunara i bistjerni isplaćeno je 1.567,95 eura za 1 korisnika;
- - Za mjeru podrške razvoju vinogradarstva i vinarstva isplaćeno je 299,50 za 1 korisnika;
- - Za mjeru 3 “ Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda” iz Prijestonice Cetinje tokom 2020.godine isplaćena je podrška jednom korisniku u iznosu od 159.159,29 eura.

Podaci su poslani ovom Sekretarijatu 14 oktobra 2020 godine, uz napomenu da su određene mjere podrške i dalje u fazi implementacije, tako da pomenuti iznos može biti uvećan do kraja 2020 godine.

Uplata sredstava za navedene mjere podrške od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, vršena je na račune korisnika podrške.

AKTIVNOSTI SEKRETARIJATA ZA FINANSIJE I EKONOMSKI RAZVOJ

*Učestvovanje u organizaciji prezentacije Agrobudžeta za 2020 godinu.

*Shodno Agrobudžetu za 2020.godinu, ovaj Sekretarijat je Javne pozive objavljene na sajtu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, prosljedio Mjesnim zajednicama seoskog područja, kako bi se poljoprivredni proizvođači upoznali sa uslovima i kriterijumima prihvatljivosti, kao i proceduri realizacije istih.

Javni pozivi su se odnosili na dodjelu podrške: za dodjelu sredstava podsticaja za nabavku pčelarske opreme za transport pčelinjih društava; dodjelu sredstava podsticaja za nabavku pčelarskog pribora i opreme; dodjelu sredstava podsticaja mladim pčelarima; dodjelu sredstava podsticaja za nabavku voska za organsku i konvencionalnu proizvodnju meda; dostavljanje izvoda iz Agrobudžeta za 2020 godinu, a koji se odnose na direktna plaćanja u stočarskoj i biljnoj proizvodnji; dodjelu podrške za podizanje i modernizaciju/ opremanje proizvodnih voćnih zasada; dodjelu podrške investicijama u vinogradarstvu i vinarstvu; uvođenje, sertifikaciju i resertifikaciju sistema kvaliteta i bezbjednosti hrane; dodjelu podrške u povrtarskoj proizvodnji; dodjelu podrške uzgoju višegodišnjeg ljekovitog i aromatičnog bilja; dodjelu posebne podrške za vino; dodjelu podrške za unapređenje stočnog fonda; dodjelu podrške za unapređenje kvaliteta sirovog mlijeka; dodjelu podrške za nabavku mehanizacije, priključaka i opreme u funkciji primarne proizvodnje.

* Pružanje informacija poljoprivrednim proizvođačima u vezi Javnih poziva, kako bi u što većem broju iskoristili dostupnu podršku predviđenu Agrobudžetom.

* Prezentacija Drugog Javnog poziva za dodjelu sredstava finansijske podrške za mjeru 1 "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava" IPARD-a II, održana je 13. marta od strane stručne službe Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, uz aktivno učešće u organizaciji ovog Sekretarijata, u smislu angažovanja što većeg broja poljoprivrednih proizvođača i drugih zainteresovanih lica.

* Kontakti sa Ministarstvom poljoprivrede i dostavljanje informacija vezano za IPARD II Program.

* Shodno Zakonu o stočarstvu i Agrobudžetu za 2020. godinu, odrađena je mjera licenciranja priplodnih grla na udaljenim seoskim područjima, na kojima je vještačko osjemenjivanje nedovoljno ili ga uopšteno nema. Ova mjera stočarstva, veoma važna za našu opštinu, obavljena je u saradnji i po uputstvima Odjeljenja savjetodavne poslove u oblasti stočarstva Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Tokom juna mjeseca službena lica su obišla mjesne centre i udaljena gazdinstva i izvršila odabir grla za dalji priplod u cilju poboljšanja rasnog sastava. Stručne službe resornog ministarstva vrše provjeru da li vlasnici grla imaju registrovana gazdinstva, kao i jesu li odabrana grla u bazi podataka Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, i nakon toga odobrava se pravo na podršku.

* Program staračkih naknada, u okviru Agrobudžeta kao vid socijalnog davanja u ruralnim sredinama gdje žive domaćinstva čiji se članovi bave poljoprivredom, a nisu u mogućnosti da ostvare pravo na penziju ili neki vid socijalnog davanja. Dokumentaciju podnosioc zahtjeva predaje ovom Sekretarijatu, koji izdaje potvrdu da se podnosioc zahtjeva bavi poljoprivredom, vrši provjeru potpunosti, obilazi podnosioca zahtjeva, o čemu sačinjava zapisnik i kompletnu dokumentaciju dostavlja Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja na dalji postupak. Na teritoriji Prijestonice imamo 23 korisnika staračke naknade.

* U nadležnosti ovog Sekretarijata je izdavanje uvjerenja poljoprivrednim proizvođačima kojima je poljoprivreda jedino ili glavno zanimanje, radi upisa u Registar osiguranika po osnovu poljoprivrede. Izdavanje ovog akta obuhvata prijem i obradu potrebne dokumentacije kao i obilazak poljoprivrednih domaćinstava na terenu. U Registar osiguranika poljoprivrednika, koji vodi resorno Ministarstvo upisano je 53 lica (podaci sa sajta na dan 29.10.2020).

* U Registar poljoprivrednih gazdinstava upisano je 160 gazdinstava od čega 157 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava i 3 gazdinstva pravnih lica. U porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima, upisano je pored 157 nosilaca gazdinstava i 172 angažovanih lica na poslovima poljoprivrede na tim gazdinstvima; na 3 gazdinstva pravnih lica angažovano je 45 lica (podaci od 12.9.2020. godine).

U Registar osiguranika poljoprivrednika upisano je 8 žena, a u Registru poljoprivrednih gazdinstava 15 žena su nosioci gazdinstava.

Odlukom o podsticajima za proizvodnu i uslužnu djelatnost ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 008/20) predviđena je podrška između ostalog i za razvoj poljoprivrede. Članom 12, ove odluke, podsticaji u okviru poljoprivrede odnose se na stimulanse u nabavci zasada, opreme, đubriva, preparata za zaštitu zasada, unapređenje stočarske proizvodnje, pčelarstva, organske proizvodnje, vinogradarstva, voćarstva i proizvodnje ljekovitog bilja. Članom 20, takođe je predviđena podrška - grant u iznosu do 50% od prihvatljive investicije za sve investicije sa izuzetkom: podrške mladim korisnicima

podsticaja starosti od 18 do 30 godina i ženama korisnicima podsticaja u iznosu od 70%. Za realizaciju ove odluke nadležan je Centar za lokalni ekonomski razvoj i EU fondove Prijestonice Cetinje.

Investicije u razvoj ruralne infrastrukture su neophodna mjera za unapređenje uslova života i obavljanje poljoprivrednih aktivnosti u ruralnim područjima.

Bavljenje poljoprivredom se pokazalo kao jedan od sigurnijih načina za održavanje ekonomskog nivoa gazdinstva, kao i socijalnim stabilizatorom, naročito u područjima gdje su alternativne mogućnosti zapošljavanja složene ili ih skoro nema.

Primarna poljoprivredna proizvodnja niskog inteziteta, kakva je uglavnom prisutna na području naše opštine, kvalitetni prehrambeni proizvodi i ruralni turizam, mogla bi biti okosnica održivog razvoja. Održiva poljoprivreda nam obezbjeđuje sigurnu i zdravu hranu prirodnog porijekla, koja ne samo da nema negativne posljedice po zdravlje stanovnika već i doprinosi poboljšanju istog.

Očuvani prirodni resursi i unaprijeđeni kvalitet životne sredine u održivim sistemima proizvodnje su na usluzi ne samo sadašnjim, već u budućim generacijama.

SEKRETARIJAT ZA FINANSIJE I EKONOMSKI RAZVOJ

Branka Radović, dipl. ecc
SEKRETARKA

Na osnovu čl. 127 i 128 Poslovnika o radu Skupštine Prijestonice Cetinje ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 17/19), Skupština Prijestonice Cetinje, na sjednici održanoj dana, _____ 2021.godine, razmatrajući Informaciju o stanju poljoprivrede na području Prijestonice Cetinje za 2020.godinu, donijela je

Z A K L J U Č A K

o prihvatanju Informacije o stanju poljoprivrede na području Prijestonice Cetinje za 2020.godinu

1. Prihvata se Informacija o stanju poljoprivrede na području Prijestonice Cetinje za 2020.godinu.
2. Ovaj Zaključak objaviće se u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Broj: 02-
Cetinje, _____ 2021.godine

SKUPŠTINA PRIJESTONICE CETINJE

P R E D S J E D N I C A,

Maja Četković